

Varkauden kaupunki

Kansainvälisyysohjelma

1. NYKYTILA

Teollisuus synnytti Varkauden. Kaupunki kehittyi kasvavan kansainvälisen teollisuuden ympärille. Ensimmäisen kerran työvoimapulassa ruukki haki osaavaa kansainvälistä työvoimaa 1820- luvulla ja sai muutamia työntekijöitä Ruotsista. Pula osaavasta työvoimasta kuitenkin lopulta oli yksi syy siihen, että ruukin toiminta oli kannattamatonta ja se myytiin. Tämän jälkeen tehtaille tuli 1839 ruotsalaisia ammattimiehiä kehittämään ruukin toimintaa.

Seuraava merkittävä ulkomaalaisten muutto kaupunkiin oli 1920- luvulla, kun suuri joukko J.M. Voitin asentajia tuli asentamaan puunjalostustehtaan koneistoja. Useat miehistä jäi asumaan kaupunkiin. Tästä on muistumana mm. Saksala rakennukset.

Jo varhain Varkauden teollisuuden tuotannosta merkittävä osa meni Venäjän markkinoille sekä Eurooppaan. Näin kaupunkiin syntyi kansainvälisen myynnin asiantuntemusta jo teollisuuden aikaisessa vaiheessa. Tänäpäin kaupungissa sijaitsevat teknologia-alan yritykset ovat mukana globaalissa markkinassa ja useiden yritysten omistajat ovat ulkomaisia. Näiden yritysten henkilökunnassa on merkittävä määrä eri maiden kansallisuuksia.

Varkauden kaupungin oma kansainvälinen toiminta on perustunut perinteisesti ystävyyskaupunkitoimintaan. Ystävyyskaupunkitoiminta on kuitenkin viime vuosina vähentynyt. Globalisaation vuoksi sen merkitys ei ole enää sama kuin mitä se oli silloin kun ystävyyskaupunkisuhteet solmittiin. Toinen syy on se, että ystävyyskaupunkitoiminnan kannalta tärkeitä paikallisia yhdistyksiä ei juurikaan enää ole. Käytännössä vain Suomi-Venäjä seuran Varkauden osasto on tehnyt aktiivista yhteistyötä Varkauden venäläisen ystävyyskaupungin Petroskoin kanssa.

Ystävyyskaupunkitoiminnan lisäksi kaupungin kouluilla ja muilla kaupungissa toimivilla oppilaitoksilla on kansainvälistä toimintaa. Yhteistyötä tehdään erilaisten EU-rahoitteisten hankkeiden puitteissa.

Kaiken kaikkiaan kaupungin oma kansainvälinen toiminta on ollut hajanaista ja se on ollut eri yksiköiden oman aktiivisuuden varassa. Kaupungilla ei ole nimettyä henkilöä tai tahoa joka vastaisi kansainvälisestä toiminnasta.

Uudessa kaupunkistrategiassa kansainvälisyys on nostettu osaksi elinvoimaa. Kansainvälisyyden nostaminen näkyvämmiin esille on luonnollista jo senkin vuoksi että Varkaudessa toimii useita kansainvälisiä yrityksiä, joissa on runsaasti kansainvälisiä osaajia.

1.1 Ystävyyskaupunkitoiminta

Varkaudella on virallisesti kahdeksan (8) ystävyyskaupunkia; Lu'an Kiina, Nakskov Tanska, Rjukan Norja, Sandviken Ruotsi, Petroskoi Venäjä, Russelsheim Saksa, Pirna Saksa sekä Zalaegerszeg Unkari.

Ystävyyskaupunkitoiminta on ollut viime vuosina pitkälti Suomi-Venäjäseuran varassa ja kohdentunut Petroskoihin. Seuran Varkauden osaston ja Petroskoin välinen yhteistyö on ollut aktiivista. Osasto on yhdessä kaupungin kanssa järjestänyt eri toimialojen asiantuntijoiden vierailuja molempiin kaupunkeihin. Kulttuuri ja liikuntapuolen yhteistyö on jokavuotista.

Osastolla on parhaillaan menossa kaksivuotinen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävä ESR- hanke, jossa ovat mukana lisäksi Pieksämäen kaupunki sekä Sortavala ja Viipuri.

Varkauden ja Petroskoin ystävyyskaupunkitoiminnan 50-vuotisjuhlaa vietettiin 31.10.2015 Varkaudessa. Petroskoin kaupunginjohtaja vieraili silloin Varkaudessa. Juhlan yhteydessä allekirjoitettiin Varkauden ja Petroskoin yhteistyötä koskeva pöytäkirja, joka on voimassa vuoden 2020 loppuun. Samalla vietettiin Varkauden osaston 70-vuotisjuhlaa.

Joitakin ystävyyskaupunkivierailuja on tehty viime vuosina Unkarin ystävyyskaupunkiin ja Saksan molempiin ystävyyskaupunkeihin.

Ystävyyskuntatoiminta tarjoaa hyviä mahdollisuuksia yhteistyöhön eri toimialoilla. Se mahdollistaa hyvien käytäntöjen ja toimintamallien vertailua. Lisäksi ystävyyskuntatoiminta edistää siinä mukana olevien osapuolten, esimerkiksi koulujen ja kansalaisjärjestöjen kansainvälistymistä.

Ystävyyskuntatoiminta on perinteisesti keskittynyt kulttuuri-, urheilu- sekä nuoriso- ja koululaisvaihtoihin. Viime vuosina ystävyyskuntatoimintaa on kuitenkin kehitetty enemmän strategisen ja toimialakohtaisen verkostoitumisen sekä elinkeinopoliittisen yhteistyön suuntaan.

1.2. Oppilaitosten kansainvälinen yhteistyö

Kaupungin oppilaitoksilla on monipuolista kansainvälistä toimintaa.

Könönpellon koulu antaa vuosiluokille 0-6 englantipainotteista perusopetusta. Kaupungissa toimii Svenska skolan i Varkaus, joka tarjoaa esi- ja perusopetusta vuosiluokille 0-6. Kansainvälisyys on osa koulujen opetussuunnitelmaa, jota täydentää koulujen ERASMUS-hankkeet.

Seutukunnan yhteinen Soisalo-opisto mahdollistaa niin kielten kuin eri kulttuurienkin vapaaehtoisen opiskelun. Nuorisopalveluilla on vuoden 2019 loppuun saakka ulottuva hanke yhteistyössä Pieksämäen kaupungin, Suomi-Venäjä-seuran ja Sortavalan kaupungin kanssa.

Varkaudessa on kansainvälisen tason yhteistyötä ja toimintaa sekä koulutusta ja tutkimusta, jota järjestävät LUT, SAKKY ja Savonia. Lukiossa toiminta on painottunut leirikoulutoimintaan sekä Euroscola yhteistyöhön.

Savon koulutuskuntayhtymän kv-toiminta pohjautuu Kööpenhaminan prosessiin ja Koulutus 2020 tavoitteisiin, jotka ovat: a. elinikäisen oppimisen ja ohjausprosessien eurooppalainen ulottuvuus b. läpinäkyvien toimintatapojen kehittäminen c. kansainvälisesti siirrettävien käytäntöjen jakaminen ja toteuttaminen d. kansainvälisten tutkintojen sisältöjen ja laadunhallinnan kehittäminen ja noudattaminen e. non-formaalien ja informaalien oppimisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessien toteuttaminen kehittäminen f. henkilöstön kansainvälisyysosaamisen kehittäminen g. liikkuvuutta helpottavien prosessien kehittäminen ja toteuttaminen.

Savoniassa koulutuksen puolella tavoitteena on englanninkielisen kaksoistutkinnon rakentaminen jonkun opintoja täydentävän ulkolaisen yliopiston kanssa sekä englanninkielisen ylemmän energia-alan AMK-tutkinnon käynnistäminen (esim. Biorefinery Engineering). Potentiaalisia yliopistokumppaneita voisivat olla Wrocławin Yliopisto Puolassa, tai Grazin Yliopisto.

Tämän lisäksi Varkaus tekee yhteistyötä LUT- yliopiston, Itä-Suomen yliopiston, Jyväskylän yliopiston sekä Snellman instituutin kanssa, joilla on omat kansainväliset yhteistyökumppaninsa.

2. TULEVAISUUDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vaikka perinteisen ystävyyskaupunkitoiminnan merkitys on vähentynyt, sillä on edelleen merkitystä. Toiminnan sisällön on oltava sellaista, että se tyydyttää molempia osapuolia. Toimiva yhteistyö edellyttää sitä, että se on strategialähtöistä, tavoitteellista ja riittävän konkreettista. Monessa kohdemaassa arvostetaan julkisen vallan läsnäoloa ja ystävyyskaupunkisuhde voi helpottaa esimerkiksi ystävyyskaupunkien elinkeinotoiminnan kehittämistä.

Erialaisten verkostojen, sekä muodollisemmin organisoitujen että epävirallisempien merkitys kasvaa. Myös hankekohtaiset kumppanuudet lisääntyvät. Verkostoista ja kumppanuuksista haetaan ideoita ja tukea kaupunkien kehittämiseen, mutta myös näkyvyyttä. sekä edunvalvonnallista yhteistyötä.

Globalisoitumisen ja EU:n myötä kuntien kansainvälinen toiminnan luonne on muuttunut ja muuttuu. Toiminta painottuu sisältöä korostavaan suuntaan. Valtioiden rajat eivät enää välttämättä määritä kaupunkien kannalta olennaisia yhteistyökumppaneita, vaan sisällöllisen yhteistyö kannalta paras kumppani saattaa entistä useammin löytyä mistä tahansa ulkomailta.

Elinkeinotoiminnan edistäminen nousee keskeiseksi kansainvälisen toiminnan muodoksi. Kansainvälisellä toiminnalla halutaan edistää alueen elinvoimaa ja lisätä siellä toimivien yritysten menestystä sekä luoda sitä kautta myös uusia työpaikkoja. Vetovoimaansa parantamalla alueet pystyvät houkuttelemaan niin väestöä, matkailijoita kuin yritystoimintaakin.

Kansainvälinen ennen kaikkea EU:n suuntaan tapahtuva edunvalvonta lisääntyy. Edunvalvonnassa korostuu kuntien yhteistyössä tekemä työ.

Maahanmuuton lisääntyminen muuttaa kuntien toimintaympäristöjä.

3. VISIO

Varkaus on kansainvälinen kaupunki joka toimii aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa ja rakentaa aktiivisesti yhteyksiä eri puolille maailmaa. Varkaus on osaamisen ja elämysten kaupunki, jossa kaikkien on hyvä elää. Varkauden kaupunki, sen asukkaat, yhteisöt ja yritykset ovat ylpeitä taustastaan ja osaamisestaan sekä tekevät monipuolista yhteistyötä ystävyyskaupunkien, muiden kaupunkien ja alueiden sekä erilaisten verkostojen ja organisaatioiden kanssa.

Kansainvälistymisohjelma vastaa toimintaympäristön muutoksiin edistämällä kaupungin kansainvälistymistä ja sitä kautta globaalia kilpailukykyä, kansainvälistä liiketoimintaa ja osaamista. Ohjelma sisältää päämääriä ja tavoitteita sekä toimenpiteitä, joiden avulla voidaan hyödyntää ystävyyskaupunkiyhteistyötä, muuta kansainvälistä yhteistyötä sekä kansainvälisiä verkostoja.

4. TAVOITTEET JA STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT

Varkauden kaupunkistrategiassa päätetään kaupungin strategiset päämäärät ja tavoitteet. Kansainvälisyysohjelma toteuttaa osaltaan näitä tavoitteita. Ohjelma linjaa ja ohjaa kaupungin kansainvälistä ja kansainvälistymistä edistävää, kaupunkilaisten arjessa näkyvää ja sitä rikastuttavaa toimintaa.

Kansainvälinen toiminta palvelee kaupunkia, kaupunkilaisia sekä paikallisia yhteisöjä, yhdistyksiä, elinkeinoelämää ja koulutusta.

Kansainvälisen yhteistyön avulla Varkauden kaupunki-brändiä syvennetään ja kehitetään, jotta Varkauden kaupungin houkuttavuus ja vetovoimaisuus lisääntyvät.

Varkauden kaupungin kansainvälistä toimintaa ohjaavat kaupungin arvot avoimuus, kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, luovuus, oikeudenmukaisuus, tuloksellisuus, turvallisuus ja kestävä kehitys.

Kaupungissa toimivia yhteisöjä, yrityksiä ja oppilaitoksia tuetaan kansainvälistymisessä sekä resurssien puitteissa kansainvälisyshankkeissa, jotka edistävät kaupungin strategiaa.

Kansainvälisissä asioissa Varkaus toimii yhteistyössä yritysten sekä kansalaistoimintaa toteuttavien yhteisöjen kanssa.

Kriittinen menestystekijä tulevaisuudessa on kyky verkostoitua laajasti eri aloilla ja houkuttaa kansainvälisesti toimivia yrityksiä ja osaavaa työvoimaa. Tätä tuetaan tarjoamalla mm. hyvät palvelut ja elinympäristö, kansainvälinen kaupunki-ilmapiiri, vireät harrastusmahdollisuudet sekä elävät osakulttuurit.

Aktiivisella kansainvälisellä toiminnalla kohotetaan kaupungin profiilia ja imagoa myös kansallisesti.

Kansainvälisyys on osa arkea ja kaupungin jokapäiväistä toimintaa.

4.1. Identiteetti ja imago

Asukkaita rohkaistaan kansainvälistymiseen. Kaikille kaupunkilaisille tarjotaan mahdollisuuksia kielitaidon ja kulttuurien kohtaamiseen ja tuntemuksen parantamiseen. Varkautta kehitetään kansainvälisyyteen, erilaisiin kulttuureihin ja elämäntapoihin myönteisesti asennoituvana kaupunkina. Erilaiset kohtaamiset ja yhdessä tekeminen luovat uutta dynamiikkaa, ajatuksia ja innovaatioita sekä lisäävät kaupungin sykkettä.

4.2. Maahanmuutto, vastaanottaminen ja kotoutus

Maahanmuutto voi tapahtua eri tavoin. Maahan voidaan tulla opiskelemaan, muuttaa työn perästä, pakolaisstatuksella tai muuten vain väliaikaisesti.

Varkauden kaupunki edistää kaupunkiin tulevaa osaavan työvoiman maahanmuuttoa ja rakentaa muualta muuttaneille käytännön edellytyksiä toimia, opiskella ja tehdä työtä kaupungin yrityksissä ja yhteisöissä.

Kaupunki ottaa myös jatkossa kiintiöpakolaisia vastaan erillisesti tehtyjen päätösten mukaisesti. Kotouttamisohjelma toimii integroitumista tukevana suunnitelmana ja työvälina. Maahanmuuttajille suunnatut palvelut ovat kattavasti, laadukkaasti ja selkeästi järjestetyt yhteistyössä muiden maahanmuuttaja-asioita hoitavien organisaatioiden kanssa.

Maahanmuuttajien kielitaidon kehittymistä ja työllistymistä tuetaan sekä kaupungissa olevaa kansainvälistä, kielellistä ja kulttuurista asiantuntemusta hyödynnetään.

Kaupunki edistää kansainvälisten opiskelijoiden saamista alueelle kehittämällä heidän palveluitaan ja tukien heidän työllistymistään.

Kaupunki käy läpi koko oman palvelujärjestelmänsä tarkastellen sitä, miten kansainvälistymisen edellyttämät toimenpiteet toteutuvat (kielitaito, asiakirjat ja hallinnolliset asiakasta koskevat päätökset jne.). Kulttuurisesti vaikuttavat toiminnot mm. varhaiskasvatuksessa ja kouluissa otetaan huomioon ja niistä järjestetään koulutusta henkilökunnalle.

4.3. Monikulttuurinen osaava kaupunki

Kaupunkikonserni luo asukkaille, työntekijöille ja muuttajille valmiudet kohdata kansainvälisyys omassa toiminnassaan ja luo kansainvälistymiselle toimivat puitteet esim. kulttuurien kohtaamisessa.

Kansainvälistä kehitystyötä ja malleja hyödynnetään Varkauden kaupungin palvelutuotannossa ja suunnitteluprosesseissa.

Henkilöstön kansainvälisellä vaihdolla mahdollistetaan toiminnan ja osaamisen kehittämistä. Kannustetaan kaupunkikonsernin henkilöstöä vireään kansainväliseen henkilövaihtoon.

Kaupungin teollisuusperintöön nojautuva arkkitehtuuri, kulttuuri sekä luonto muodostavat kansainvälisesti mielenkiintoisen matkailukohteen.

Kaupungista luodaan vilkas, elävä ja monikulttuurinen kohtaamispaikka.

Yritykset, ystävyysseurat ja muut yhdistykset sekä kuntalaiset ovat aktiivisesti mukana kehittämässä monikulttuurista Varkautta.

Eri kielisten palveluiden ja tiedon saatavuutta kehitetään ja lisätään.

Kaupungissa järjestetään kansainvälisiä tapahtumia.

4.4. Koulutus

Kaupungista luodaan vetovoimainen ja houkutteleva sekä kotimaisille että ulkomaalaisille opiskelijoille yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa tavoitteena kansainvälinen kampus. Sekä peruskoulutus että toisen asteen koulutus antavat hyvät valmiudet kansainvälisyyden kohtaamiseen.

Vieraiden kielten koulutustarjonta on monipuolista.

Kannustetaan yrityksiä tarjoamaan kansainvälisille opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Kaupungin organisaatio tarjoaa kansainvälisille opiskelijoille harjoittelupaikkoja.

Kaupunki tukee kansainvälistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa osallistumalla tutkija- ja verkostotapaamisiin ja osallistumalla omarahoitukseen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Kaupungin ja korkeakoulutoimijoiden väliset yhdistetyt voimavarat toimivat kansainvälisessä markkinoinnissa ja opiskelijarekrytoinnissa.

Kaupunki mahdollistaa ja osallistuu erilaisten kansainvälisten seminaarien, konferenssien ja tapahtumien järjestämiseen.

4.5. Elinkeinoelämä

Future Savo hankkeen kautta kaupunki tukee osaavan kansainvälisen työvoiman rekrytointia. Hanke toteutetaan yhdessä maakunnan ja seudun muiden toimijoiden kanssa. Hankkeessa järjestetään rekrytointikampanjoita ja lisätään näkyvyyttä kohdemaissa Euroopassa. Siinä myös välitetään tietoa alueemme työpaikoista ympäri maapalloa erityisesti toimialoilta, joihin tarvitsemme kansainvälisiä osaajia. Luomme kaupunkiin kansainvälisille osaajille vastaanottopaketin, joka sisältää kaikki tarvittavat tiedot Varkauteen sijoittumisesta (palvelut, lainsäädäntö yms.).

Kaupunki auttaa ja edistää yhdessä yritysten kanssa kansainvälisten työntekijöiden kotiutumista.

Kaupungin toimintaympäristöä ja verkostoja kehitetään kaupunkistrategian mukaisesti kansainväliseksi.

Kansainvälistyminen nähdään kaupungissa keskeisenä kehittämisaikana elinkeinoelämän kehittämistyössä.

Varkauden seudun kansainvälinen kilpailukyky on vahva energia-, metalli- ja puunjalostus-alalla. Näillä toimialoilla vahvistetaan ja edistetään yritysten kansainvälistymistä ja siihen liittyviä palvelutarpeita.

Yrityselämän kansainvälistymistä tuetaan tehokkaalla verkottumisella, neuvonnalla, hankkeilla sekä kaupungin ja kaupungissa olevien kansainvälisten yritysten yhteistyöllä.

Varkauden seudulle kehitetään kiinnostavia ja korkeatasoisia matkailupalveluja sekä järjestetään ajankohtaisiin kysymyksiin, kulttuuriin ja matkailuun liittyviä kansainvälisiä tapahtumia.

4.6. Ystävyyskaupunkitoiminta

Ystävyyskaupunkitoiminnalla vakiinnutetaan ystävyyskaupunkisuhteita niiden kaupunkien ja toimijoiden kanssa, joiden kanssa yhteistyöstä on odotettavissa hyötyä Varkauden kaupungille ja kaupunkilaisille.

Ystävyyskaupunkitoiminta toimii omalta osaltaan kansainvälisten yhteistyösuhteiden kehittäjänä. Ystävyyskaupunkitoimintaa ohjaavat asetetut tavoitteet, toiminnan arviointi ja toiminnan raportointi, jotka kytketään vuosittain kaupungin talousarvioon.

Kaupunkiin tulevat ystävyyskaupunkivieraat viihtyvät. Heille huolehditaan monipuolinen ja kiinnostava ohjelma ja tarpeen mukaiset palvelut. Vierailuja hyödynnetään konkreettisen yhteistyön aikaansaamisessa.

Ystävyyskaupunkitoiminnalla pyritään löytämään molemminpuolista hyötyä niin elinkeinoelämän kuin palveluiden kehittämisen näkökulmasta.

4.7. Hankkeet

Hankerahoitusmahdollisuuksia käytetään tehokkaasti hyödyksi kansainvälisen toiminnan rahoittamisessa.

Kaupunki tukee erilaisia kansainväliseen kulttuuriin liittyviä hankkeita ja yhteyksiä määrärahojen puitteissa.

4.8. Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet

Varkauden kaupunki edistää omalla toiminnallaan liikenne- ja tietoliikenneyhteyksien kehitystä tavoitteena osaamisen ja tutkimuksen vaatimukset, matkailun edistäminen sekä kansainvälisten yritysten toimintaedellytysten turvaaminen.

4.9. Viestintä

Kansainvälistyminen otetaan huomioon kaupungin viestintästrategiassa ja sille asetetaan strategiset tavoitteet sekä näkyvyydestä että toiminnan luonteesta. Kytetään yhteen kaupungin mainekampanjaan.

Kansainvälisesti toimivien organisaatioiden joukossa kaupungilla on aktiivinen rooli.

Kaupungin kansainvälinen viestintämateriaali pidetään korkeatasoisena ja monikielisenä.

Varkauden kansainvälisten hankkeiden suunnittelu ja koordinointi toimii niin, että tietoa ja osaamista siirtyy tehokkaasti organisaatioiden ja hankkeiden välillä.

5. KANSAINVÄLISYYTTÄ TUKEVAT TOIMENPITEET V. 2019–2021

- Kaupungin valtuusto päättää talousarvion yhteydessä ohjelman toteutukseen tarvittavista resursseista. Kansainvälisyystyöryhmä koordinoi ohjelman toteutusta ja tekee esityksiä kaupunginhallitukselle
- Kansainvälisyysohjelman operatiivinen vastuu sisällytetään hallintojohtajan tehtäväkuvaukseen
- ystävyyskaupunkisopimukset päivitetään vuonna 2019
- kansainvälisyystoimintaan varataan määräraha kunkin vuoden talousarvioon
- Kaupungin toiminnan osaksi käynnistetään Relocation Services-toiminto, joka avulla vastataan kaupunkiin tulevien henkilöiden palvelutarpeeseen ja autetaan kaupunkiin asettumisesta. Palvelua kehitetään yhdessä työnantajien kanssa.
- Varkauden kaupungin 90-vuotisjuhla huomioidaan myös kansainvälisyyden näkökulmasta
- kansainvälisyystoiminnalle luodaan vaikuttavuusmittarit vuoden 2019 aikana, vastuutaho kv-työryhmä.

Toiminnan painopistealueita tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä.